

Vorsttrek van Kramsvogels

Han Buckx

Op 14 januari 2013 sloeg het weer om in Nederland en werd het winter ! Na een rustige en relatief warme eerste helft van januari kwam de eerste sneeuw van dit jaar in de avond van 14 januari, vooral in het zuiden van ons land. Sneeuwval en ook vorst leiden regelmatig tot vertrek van vogels die geen voedsel meer kunnen vinden en alsnog besluiten naar het zuiden te gaan. Vooral ganzen, eenden, Kieviten en/of Veldleeuweriken zijn dan vaak in grote aantallen overtrekkend te bewonderen.

Toch is deze zogenaamde 'vorsttrek' niet altijd te voorspellen. Regelmatig worden we als vogelaars verrast door specifieke vogelsoorten die opeens massaal zuidwaarts trekken. Zo leidde bijvoorbeeld de plotselinge sneeuw in december 2012 tot het vertrek van Kieviten, Watersnippen en vooral Stormmeeuwen. Op 7 december 2012 trokken namelijk meer dan 4100 Stormmeeuwen over de trektelpost Parnassia in 6 uur tijd.

Ook dinsdag 15 januari 2013 waren de verwachtingen hoog gespannen na de sneeuwval. Ondanks weinig sneeuw in het noorden van ons land, gingen de trektellers en vogelringers er toch vanuit dat er verplaatsingen zouden komen. Op Parnassia is er die dag 4 uur geteld en zag men Goudplevieren (: 277 ex., een nieuw telpostrecord!), Koperwieken (: 1270 ex.) en vooral Kramsvogels (bijna 4700 ex.) overtrekken. Ook op het nabij gelegen Vogelringstation Van Lennep werden op 15 januari bijna 100 Kramsvogels geringd. De volgende dagen bleven de Kramsvogels komen en werden er dagelijks vele honderden overtrekkend gezien en tussen de 50 en 140 exemplaren geringd.

Op zondag 20 januari 2013 kwam er opnieuw sneeuw, ditmaal ook in het noorden. Wederom trokken de dag erna enkele fanatieke trektellers naar de telpost Parnassia en zagen een ongekend schouwspel! Ruim 22.500 vogels spoedden zich in de zes tel-uren naar het zuiden, vaak laagvliegend om de stevige oostenwind te vermijden. De Kramsvogel was wederom het talrijkste met 11.628 exemplaren! Ook opvallend de meer dan 5000 Graspiepers die blijkbaar hun overwinteringsgebied in het noorden hadden verlaten.

Op VRS Van Lennep was het die dag en ook de dagen daarna eveneens hard werken met ruim 200 geringde Kramsvogels op 21/1 en maar liefst 421 Krammers op 23/1 !

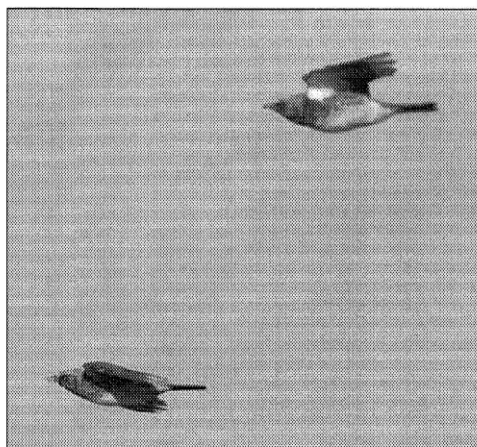
De vrieskou bleef nog in ons land tot het daaropvolgende weekend waarna de dooi op zondag 27 januari 2013 toesloeg.

Terugkijkend op deze 2 weken in januari 2013 hebben we kunnen constateren dat er vele tienduizenden Kramsvogels langs de kuststrook

naar het zuiden zijn getrokken op zoek naar betere (voedsel-) omstandigheden. Op www.trektellen.nl zijn er in de periode 14-26 januari 2013 bijna 58.000 overtrekkende Krammers geregistreerd! Uiteraard zitten hier dubbeltellingen bij van de verschillende telposten aan de kust, maar aan de andere kant waren de telposten niet dagelijks bezet en zeker niet van zonsopgang tot zonsondergang. De ervaring op VRS Van Lennep leerde dat de Kramsvogels de gehele dag bleven komen, regelmatig met een opleving in de middag.

Op zich zijn er in het verleden wel vaker verplaatsingen van Kramsvogels vastgesteld tijdens vorst- en/of sneeuwperiodes. De laatste grote invasie is al weer 10 jaar geleden – in 2003- toen er 2-3 dagen een flink aantal Kramsvogels zuidwaarts trok en in onze duinen de duindoorn- en ligusterbessen verorberde.

Wat de invasie van 2013 bijzonder maakte is allereerst het grote aantal vogels dat de kuststrook overspoelde, tevens de duur van de trekbeweging, namelijk 13 dagen lang bleven er Krammers overtrekken !

Kramsvogels. Foto Lars Buckx.

Op VRS Van Lennep werden meer dan 1500 Kramsvogels in deze periode geringd, een nieuw record in de ruim 50-jarige historie van het Vogelringstation. Naast nieuw geringde vogels zijn er ook 31 Kramsvogels gecontroleerd, vooral in de laatste dagen van deze vorsttrek. Deels betroffen dit vogels die door Van Lennep-ringers zelf waren geringd op de dagen er voor, met andere woorden waren blijven hangen in onze duinen. Deels waren dit vogels

die iets noordelijker, namelijk vooral op het VRS Castricum, reeds van een ring waren voorzien.

Op 23 januari 2013 werden twee Kramsvogels met een buitenlandse ring gecontroleerd, een Zweed en een Fin. Dit gaf de, te verwachten, noordelijke herkomst aan van deze Krammers en waarschijnlijk vele andere soortgenoten.

De meeste geringde vogels waren in redelijke conditie waarbij wel opviel dat het gemiddelde gewicht in de loop der dagen afnam, uitwijzend dat de laatkomers blijkbaar weinig voedsel hadden gevonden in de noordelijker gelegen streken.